

E R A N S K I N A K

1. ERANSKINA: MARTIN TXIKI ETA BASAJAUNAK IPUINAREN MOLDAKETA

Munduen asko lez, arto-koskolez, orain dala urte partidea Martin Txiki izeneko mutil zuhur-zuhur bat bizi ei zan Aralar ingeruko uri baten.

Martin Txikik ez zeuen inoz ogirik jan; ez zeuen inoz bokadilorik probau eta ez ekien zelango gozoa dan ogie saltsatan bustite jatea.

Izen be, sasoi haretan gizakumeak ez eukan garirik eta jakine da, garirik barik ezin dana ogirik ein.

Munduen basajaunak baino ez zaben jaten ogirik. Hareexek bai gizontzarrak! Basajaunak erraldoi jakitun batzuk ziran. Aralarreko mendietan bizi ziran, eta hareexek bai, hareek euki baeukean garie, baina gizakumei ez zotsien emon gura izaten.

Behin, Martin Txiki etxeko atarien jarri eta pentsetan hasi zan:

– Basajaunek garie euki badeukie, eta ogie be jan jaten dabe, baina geuk ez. Hori ez dago ondo.

Eta pentsetan segidu zeuen:

– Geuk be garie bagendu, ogie jango geunke eta, orduen, basajaunak moduko handi-handiek eta jakitunek izango ginake. Zelan ein hori lortuteko baina? Ez dakit ba... Um! Garie ostu behar dotsiet basajaunei!- esan zeuen.

Zelan kendu, baina, garie basajaunei? Esan erraza da esatea, eitea ez baina. Martin Txiki ernegetan egoan. Halanda be, sano zuhurre zan, eta atoan asmau zeuen modue.

– Iapa-iapa-iuuuu! Itzelezko burutazinoa euki dot!- esan zeuen.

Etxera sartu eta arin baten aitten abarkak jantzi zeuzen, abarka nasai-nasaiek. Plazea pasau eta etxeen artetik artiro-astiro uritik asau joan zan.

Abarkak jantzite, Aralar ganera igo zan basajaunak topetan. Hareek bizi ziran lurretara heldu zanean, basajaun motz bat ikusi zeuen garie batuten. Garo pillo handi-handi bat einde eukan, eta kantari ari zan:

– “Ja jai, ja jai! Ja jai, ja jai! Jakinez gero hartuko leuke. Jakinez gero hartuko leuke. Orrie urtenkeran artoa ereiten. Orrie jausikeran garie ereiten. Ta San Lorentzotan arbie ereiten. Ta San Lorentzotan arbie ereiten.”

Martin Txikik ederto entzun zeuzen berba hareexek, eta, orain, baekien garie noz erein.

– Orrie jausikeran garie erein- esan zeuen isilke-misilke.

Baina basajaun motzak Martin Txiki ikusi zeuenean, motxortute esan zotson:

– Zertan zabilz hortxe marmarrean? Zer egiten dozu zuk hemen?

Martin Txikiri orduan, pentsatuta eukon tranpea egiteko garaie zala eretxi zotzon. Basajauna agurtu zeuen:

– Ni Martintxu naz eta pentsetan ibili naz zu handie izen bazalara, baina ez neu besteko zuhurre- esan zotson gangarra altxauz.

– Zer dinozu zeuk kakanarru horreek?- erantzun zotson basajaunak ernegeta.

– Baaa, ni zeuk baino salto handiagoa egiteko kapaz nazela.

– Kar, kar, kar! Entzun dozue hori?- esan zotsien poperreka basajaun motzak beran lagunei.

Martin Txikik, gari pila seinalauz, esan zotson:

– Zeuk barre ein, baina ezetz salto bategaz horren ganetik pasau.

– Neuk bai, baina zeuk ez!- esan zotson harro-harro basajaun motzak.

– Horren seguru bazagoz, ein deigun saiakerea- esan zotson Martin Txikik.

Basajaun motza karraderan joan eta, iup!, salto handi bat ein zeuen gari piloaren ganetik. Eta haren ostean bigarren batek abiadea hartu eta gari piloaren ganetik salto ein zeuen eta holan astiro-astiro danek salto ein zaben.

– Ikusi al dozu, txikitxu horeek?- esan zotsien Martin Txikiri-. Orain zeure txandea da.

Martin Txikik be beran abarka handiekaz abiadea hartu zeuen eta salto ein zeuen. Baina ganetik salto ein beharrean, plasta! Gari piloaren erdi-erdien jausi zan bere abarka nasai hareekaz. Hantxe egoan arduratute, lotsautute. Zer pasau zan, ba?

Gari pilora jausi zanean, gari garau batzuk sartu zakozen bere abarka barrure. Gari piloaren ganetik bajau, basajaunak agurtu eta euren lurretatik joan zan apurke-apurke. Martin Txikik hain salto txikie egin zeuela ikusite, basajaunek barre ein zotsien burleka, hortxe itzi zeuzen “kar, kar, kar!” batzuk eta “kor, kor, kor!” einez beste batzuk.

Martin Txiki isil-isilik joan zan handik lotsau plantak eginez. Zein ein zeuen Martintxuk? Ikusi dozue? Ba ikusi. Apurtxu bat asautxuau egoanean halan esan zotsien barrabas aurpegie ipinite:

– Zuok barre ein, baina neuk gari garauek dekodaz neure abarkatan. Orain garie erein eta ogie izengo dogu. Eta zuok lez handiek eta jakitunek izengo gara!

Basajaunak, segiduen konturau ziran Martin Txikik guzurre esan zotsiela, garie ostu zotsiela. Eta basajaun danak haren atzetik joan ziran karraderan aurbehera. Martintxuk hantxe asauago, beherago, karraderan jarraitu zeuen, beran zapata nasaiekaz ahal zeuen moduen.

– E, lapurre! Martin Txikik garie ostu deusku! Harrapau deigun!- esan zaben.

Martin Txikik baekien basora heldukeran salbu egongo zala. Momentu batean entzun zeuzen basajaunak hurbilduten eta zas! Ikusi be, ikusi zeuen gauze bat beran ondotik pasetan. Aizkora bat zan. Basajaun batek bota zotson, baina Martin Txiki makurtu ein zan eta aizkora arbola baten sartu zan. Klank! Arrapaladan segidu zeuen Martintxuk, basajaunak hurbilduten ziran artean eta azkenean, brasta!

– Martin Txiki gaztainondo baten barruen ostendu zan. Salbu zan bertan, gaztainondoan. Basajaunek ezin zaben topau. Eta topeteaz abrozidute, ernegeta eta marmarike, handik ospa ein zabenean Martin Txiki urire bajau zan arrapalada baten.

Urire heldukeran Martintxu pasau jakona kontetan hasi zan. Abarketatik gari garauek atara zeuzen, eta uritar dan-danei deitu zotsien.

– E! Erduze danok! Garie lortu dot! Garie lortu dot! Garie!

Uritar guztiek uriko plazan batu ziran, eta sano pozik ipini ziran. Halanda be, agure zahar batek halan esan zeuen:

- Orain badogu garie, baina ez dakigu noz erein.

Uritarrek ez dakie, baina Martintxuk...

- Neuk bai, basajaun bateri entzun dotset- esan zeuen Martin Txikik-. “Ja jai, jai jai! Ja jai, ja jai! Jakinez gero hartuko leuke. Jakinez gero hartuko leuke. Orrie urtenkeran artoa ereiten. Orrie jausikeran garie ereiten. Ta San Lorentzotan arbie ereiten. Ta San Lorentzotan arbie ereiten”- kanteu dau.- Udagoiengan jausten dire orriek; orduen udagoiengan erein behar da garie.

Halantxe lortu zeuen Martin Txikik garie. Gero, haren urikoek garie erein eta uztea batu zabenean, ogie ein zaben. Eta geuk be graziek Martin Txikiri jaten doguz gaur bokadilo goxoak.

ABESTIA: MARTIN TXIKI

Antzine Aralarren
basajaunak agiri.
Altueran ei ziran
hiru metro eta erdi.
Gorputza uledune,
aurpegie motz-motza.
Garirik ez eutsan
inoz emon gura.

*Martin Txiki
abarketan,
Martin Txiki
ostu guran.*

Ortuetan garie
askotan ikusie,
basajaunek jateko
baeukean ogie.
Bertoko uritarrek
garirik ez eukean,
aspalditik ebiltzan
ha lortu gurean.

Martin Txiki...

**ABESTIA: MARTINTXO ETA
BASAJAUNAK (AMESTOY
ETA MARTINEZ, 1992)**

Ja jai, ja jai!
Ja jai, ja jai!
Jakinez gero hartuko leuke
Jakinez gero hartuko leuke
Orrie urtenkeran artoa ereiten
Orrie jeusikeran garie ereiten
Ta San Lorentzotan arbie ereiten

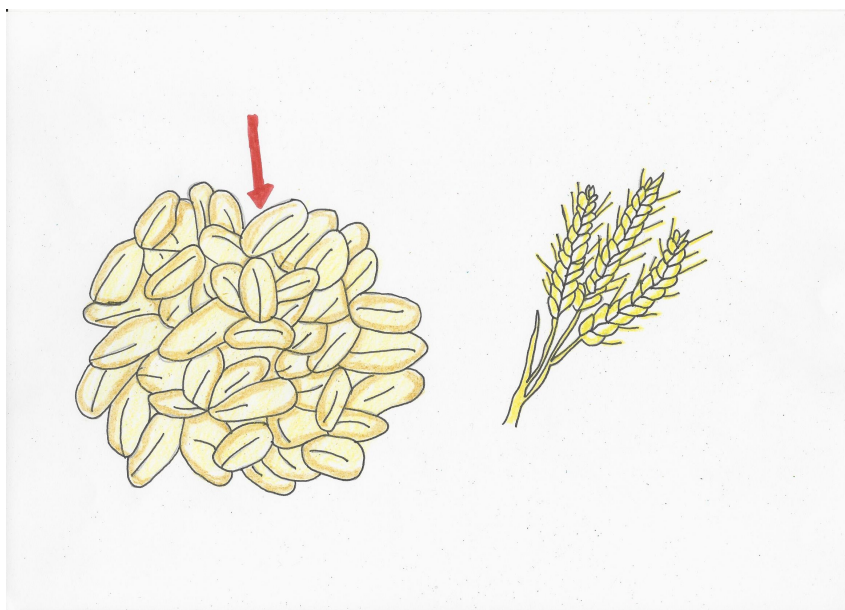
Ja jai, ja jai!
Ja jai, ja jai!
Jakinez gero hartuko leuke
Jakinez gero hartuko leuke
Orrie urtenkeran artoa ereiten
Orrie jeusikeran garie ereiten
Ta San Lorentzotan arbie ereiten
Ta San Lorentzotan arbie ereiten

2. ERANSKINA: AURREZAGUTZAK ZEHAZTEKO JARDUERAN ERABILTZEKO IRUDIAK

URIA-MENDIA

GARI GARAUA-GARIA

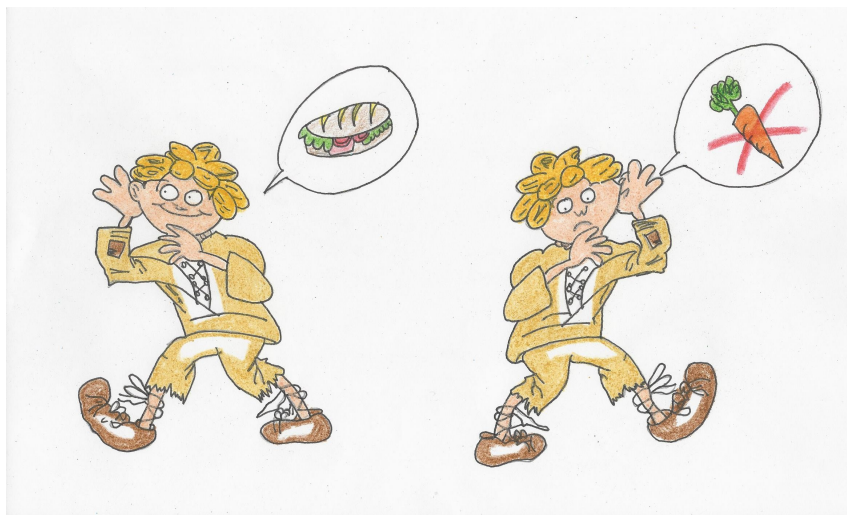
UDAGOIENA-NEGUA

MOTZA-POLITA

GURA-GURA IZAN EZ

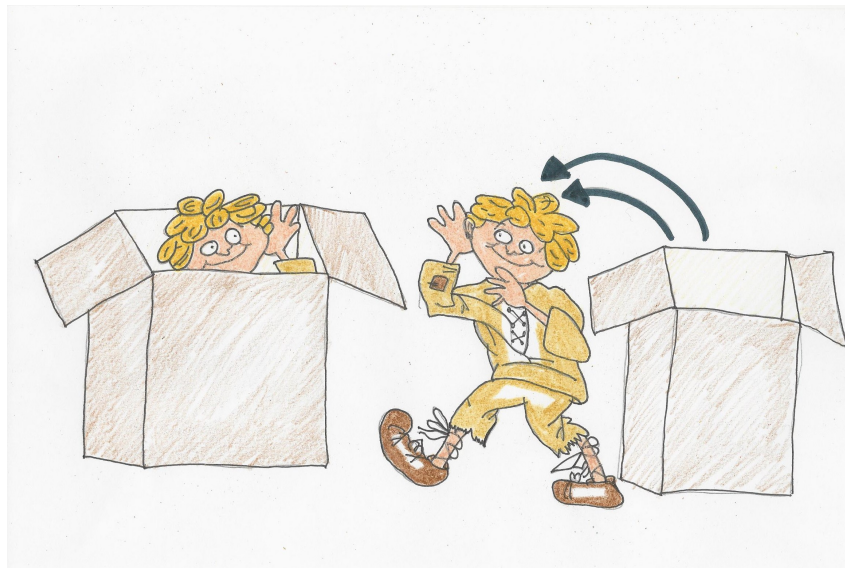
JARRI-ALTXATU

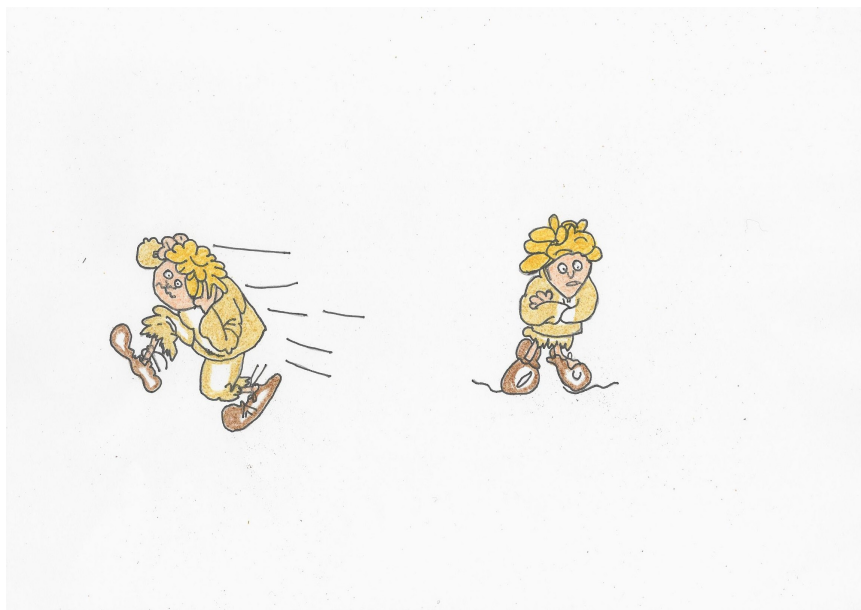
BERBA EGIN-ISILDU

OSTENDU-AGERTU

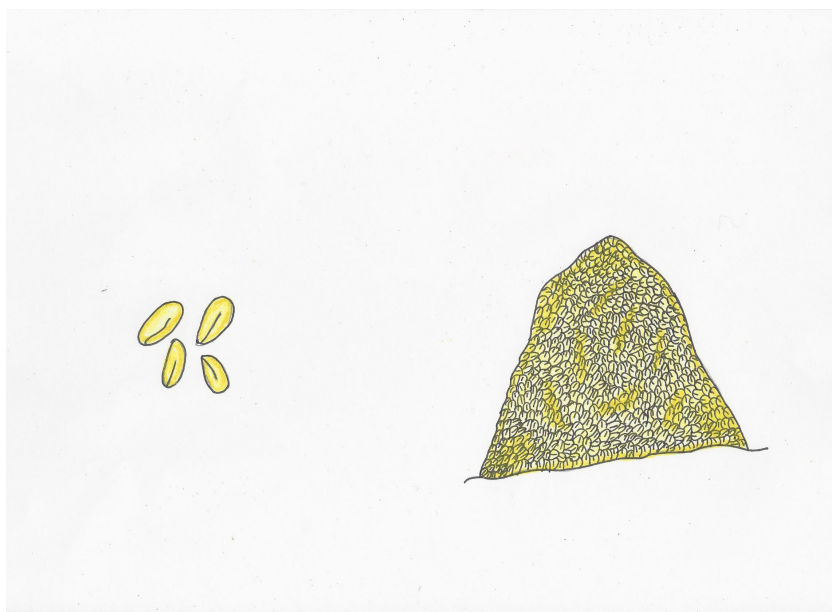

KARRADERAN/ARRAPALADAN-GELDI

APUR BAT-ASKO

ASAU-HURBIL

AURBEHERA-ALDATS GORA

4. ERANSKINA: HIPOTESIAK EGITEKO FITXA: NARRAZIOAREN SEKUENTZIA

IZENA: _____

1

2

3

4

--	--	--	--

Haurrak emandako azalpena (Irakasleak betetzeko):

6. ERANSKINA: MARKAKETA SISTEMA

Baliabidea	Ikurra	Esanahia
Bolumena	A (letra larria)	Bolumen altua
	a (letra xehea)	Bolumen normala edo baxua
Azentua	á (azentuarekin)	Silaba horretan azentua
Etenak	/	Eten laburra
	//	Eten luzea
Abiadura	a-a	Abiadura motela (silaba artean dagoenean, silaba moztea dakar)
	a_a	Abiadura azkarra
Intonazioa	↗	Intonazioa gora
	↘	Intonazioa behera
	↔	Intonazioa gora-behera-gora
Lapsusak		* Ez dauka ikur finkorik. Adierazi nahi den moduan idatziko da.
Ahoskera		Kasuan kasuko pertsonaia identifikatzeko fonemen ordezkapena. Irakurriko den bezala idatzi, ordezkatuta.

**7. ERANSKINA: MARTIN TXIKI ETA BASAJAUNAK IPUINAREN TESTUA
IRAKURKETA OZENA EGITEKO MARKAKETA SISTEMAREKIN**

MARTIÑ TXIKI ETA BASAJAUNAK (EUSKARA BATUA)

Behi<ñ> batean, \ / orai<ñ> dela \ [eskua astindu] URTE AS-KO- E-TA AS-KO ↗, // Marti<ñ> Txiki izeneko MUTI<LL> BIZKOR BAT ↗ bizi zen \ / Aralar inguruko herri bateán \. //

Marti<ñ> Txikik ↗ ETZUEN I-<Ñ>O-IZ ↗ OGIRIK <Y>AN \ [eskuarekin ezetz]; // etzuen i-<ñ>o-iz ↗ / ogitartekorik probatu [buruarekin ezetz] / eta e-tze-ki-en ↗ / zei<ñ> gozoa den ↗ / [ogia saltsatan busti eta jan] ogia saltsatan bustita <y>ateá \. //

Izan ere, \ // garai hartan ↗ / GIZAKIAK ↗ ETZEUKAN GARIRIK \ / eta, noski, \ // garirik gabe ↗ / E-ZI<Ñ> DA O-GI-RIK E-GI<Ñ> \. //

Munduan ↗ BASÁ<Y>AUNÉK BAKARRIK ↗ <y>atentzuten ogia. \ // Basá<y>aunák ↗ / ERRALDOI [gora begiratu] <Y>AKINTSU BATZUK ↗ ziren \. // Aralarko mendietán bizi ziren, \ // eta haiek bai, \ / [buruarekin baietz] haiek ↗ bazeukaten garia, / bai<ñ>a \ / GI-ZA-KI-E-I ↗ [buruarekin ezetz] E-TZI-E-TEN E-MAN NAHI i-za-ten ↗. //

Behi<ñ> ↗, // Marti<ñ> Txiki etxeko atarian ↗ eseri ↗ / [aulkia kolpatu] eta PENTSATZEN jarri zen \ [atzamarra bekokira]:

– BASÁ<Y>AUNÉK GARIA ↗ DAUKATE, \ // eta OGIA ↗ <y>aten dute \ // bai<ñ>a guk ez \. // Hori ↗ / EZ-TA-GO ON-DO ↗ [ukabilarekin belauna jo]. //

Eta PENTSATZEN <y>arraitu zuen \. [atzamarra bekokira] //

– Guk_ere_garia_bagenu,/_ogia/_<y>ango_genuke\ / eta, orduan,/_ BA-SÁ-<Y>AUN-ÁK BE-ZAI<Ñ> HAN-DI-AK E-TA <Y>A-KIN-TSU-AK/_ izango gi<ñ>ateke.\ // Umm!/_ GARIA/_ LAPURTU [lapurtzeko keinua] behar diet basá<y>aunei!/_// - esantzuen.\ //

NO-LA/_ kendu\, ordea,/_ garia basá<y>aunei? \ / Esatea errázagoá/_ da egitea bai<ñ>o/_ . / Bai<ñ>a/ Marti<ñ> Txiki O-SO BIZ-KO-RRA/_ zen\, / eta BE-RE-HA-LA/_ ASMATU ZUEN MODUA.\ //

– [barre] Iapa-iapa-iuuu!/_// IDEIA BIKAI<Ñ>A/_ [ukabila astindu] izan dut!/_// - esantzuen.\ //

Etxera sartu\ eta/ AITAREN ABARKAK/_ <y>antzi zituen\, [abarkak lotu] // A-BAR-KA ZA-BAL-ZA-BAL-AK._// [hankak mugitu]

Abarkak <y>antzita/_ ,/ Aralarrera/_ igo zen basá<y>aunén bi<ll>a\ [ibiltzeko keinua]./ Haiek bizi ziren tokira/_ IRITSI ZENEAN\, / BA-SA-<Y>AUN I-TSU-SI BAT/_ i-ku-si zu-en garia pi<ll>atzen\ . / GA-RI PI-<LL>O HAN-DI-HAN-DI BAT/_ [eskuarekin mendia egin] egi<ñ>a zeukan, \ eta/ KANTARI/_ ari zen\ :

– [garia botatzen] Tan-tararan, tan-tarari<ñ> hostoa erórtzeán garia/_ erei<ñ>\, tan-tararan, tan-tarari<ñ>, garia/_ erei<ñ>\.

MARTI<Ñ> TXIKIK ederki/_ entzuntzituén [atzamarra belarria] hitz haiek\, / eta, orai<ñ>/_//, BAZEKIEN/_ / GARIA NOIZ EREI<Ñ>\.\ //

– [burua behera] Hos-to-a e-ror-tze-an/_ / ga-ri-a e-rei<ñ>\.\ // esantzuen ahopean.\ //

Bai<ñ>a basa<y>aun itsusiak\ MARTI<Ñ> TXIKI/_ IKUSI zuenean/_ ,/ HASERRE/_ esantzion.\ //

– [burua behera eta haserre aurpegia]

ZER↗_ARI_ZARA_HOR_MARMÁRREÁN?↘/ ZER↗ E-GI-TEN DU-ZU ZUK HE-MEN?↘//

Marti<ñ> Txikik orduan↗,/ pentsatuta zeukan TRANPA EGITEKO GARAIA zela↗ erabaki zuen.↘//

– [burua behera] E^{ce}z,/ ze-^{ze}ra...↗/ Pen-tsa-tzen a-ri nin-tzen↗/ [burua gora] ZU_HANDIA↗_izango zarela↘,_bai<ñ>a↘/_EZ_NI_BEZAI<Ñ>_BIZKORRA↘-//esantzion desafioa botaz.//

– [behera begira eta haserre aurpegia] ZER DIOZU↗/ KA-KA-NA-RRU horrek↘?// -erantzuntzian basá<y>aunák/ HASERRE.↘//

– [gora begira] Baaa,/ ni↗/ zuk bai<ñ>o SAL-TO HAN-DI-A-GO-A↗ E-GI-TE-KO GAI naizela↘.//

– JA, JA, JA!/ [albora begiratu] ENTZUN AL DUZUE HORI?↘// -esantzien garrásiká↗/ basa<y>aun itsusiak bere lagúneí↘.//

Marti<ñ> Txikik↗,/ gari pi<ll>oa, sei<ñ>alatuz↗,/ esantzion:↘//

– Zuk_barre_egi<ñ>↘,/ bai<ñ>a/ [okotza gora eta behera jarraian] EZETZ salto batez↗/ GARI PI<LL>O HORREN [gari piloa seinlatu] GAI<Ñ>ETIK↗ pasatu↘.

– [behera begiratu eta sorbaldak atzera] Nik bai,↗/ bai<ñ>a/ ZUK EZ↘!-erantzuntzian↘ HARRO-HARRO↗ [sorbaldak atzera] BASA<Y>AUN itsusiak↘.//

– [gora begiratu] Horren seguru baldi<ñ> bazaude↗,// EGI<Ñ> DEZAGUN PROBA↗// -esantzion Marti<ñ> Txikik↘.//

Basa<y>aun guztiak↗ bildu ziren desafio hura ikusteko↘.//

Basa<y>aun_itsusiak/_korrika_<y>oan_eta↗, IUP!\,// SAL-TO HAN-DI
 BAT↗ egintzuen gari pi<ll>oaren gai<ñ>etik\,// [korrika, lotu, eskuarekin saltoa
 irudikatu]

- [behera begiratu eta irribarre] Ikusi al duzu hori↗, TXIKITXO↗?!/-
 esantzion Marti<ñ> Txikiri\-,// Orai<ñ> ZURE TXANDA↗ da.//

MARTI<Ñ> TXIKIK ERE↗ SALTO egintzuen\,/
 BAI<Ñ>A↗/_gai<ñ>etik_salto_egi<ñ>_beharrean↗, ZAPLA!\,// GA-RI PI-<LL>O-
 A-REN ER-DI-ER-DI-AN↗ erori zen/ bere abarka zabal haieki<ñ>\,// [korrika, lotu,
 eskuarekin saltoa irudikatu, lotu eta erori]

Gari pi<ll>ora↗ erori zenean,/ GARI ALE BATZUK↗ SARTU ZITZAIZKION
 BERE ABARKA BARRURA\,//

Marti<ñ> Txikik hai<ñ> SAL-TO TXI-KI-A↗ egi<ñ>tzuela ikusita↗,
 BASÁ<Y>AUNÉK↗/ BARRE egintzioten burlaka\, batzuek↗/ “JA, JA, JA!”/ [alde
 batetik] eta/ beste batzuek↗/ “JO, JO, JO!”/ [beste aldetik] egi<ñ>ez\,//

MARTI<Ñ> TXIKI/ ISI<LL>-ISI<LL>IK↗ <y>oantzen handik↗, lotsatu
 plantak egi<ñ>ez\ [burua behera eta ibili].// Pixka bat↗ URRUNDU [eskua
 astindu] zenean, ordea,↗/ hala esantzuen\/ BIHURRI AURPEGIA↗ <y>arrita\,//

- [irribarre, ahoa eta begiak albo batera] ZUEK EGI<Ñ> BARRE,\,/
 BAI<Ñ>A/ [eskua ahora ozen egiteko] NIK↗ GA-RI A-LE-AK↗ DI-TUT NI-RE A-
 BAR-KE-TAN\, ORAI<Ñ> GARIA EREI<Ñ>↗/ ETA// O-GI-A↗ I-ZAN-GO DU-
 GU\, ETA ZUEK BEZAI<Ñ> HAN-DI↗/ E-TA <Y>A-KIN-TSU↗ IZANGO
 GARA!\,//

BASÁ<Y>AUNÁK, ordea, / LAS-TER / KON-TU-RA-TU ziren Marti<ñ>
Txikik / ENGÁI<Ñ>ATÚ egintzituela, / eta HAREN_ATZETIK / <y>oantziren
KORRIKA / _MENDIAN_BEHERA \. //

- [eskua ahora ozen egiteko] E! / // MARTI<Ñ> TXIKIK GA-RI-A / LA-
PUR-TU DI-GU! / // HARRAPA DEZAGUN! / // - esantzuten. \. //

Basa<y>aun_batek_AIZKORA / _bota_zion \ [aizkora bota] //
bai<ñ>a / _MARTI<Ñ>_TXIKI / _MAKURTU_egintzen / _eta/_aizkora_zuhaitz_bate
an / _sartu_zen. \. //

Marti<ñ>_Txiki GAZ-TA-I<Ñ>ON-DO BA-TEN BA-RRU-AN / EZ-KU-TA-
TU zen. \ / [makurtu] Basá<y>aunék / EZTZUTEN AURKITU ahal izan \. / Eta
bi<II>átzeáz asperturik, / handik alde egintzutenean, / MARTI<Ñ> TXIKI
HERRIRA / <y>aitsi_zen / _KORRIKA_KORRIKA \. //

Herrian / bere abarketatik GA-RI A-LE-AK / A-TE-RA zituen \ [abarkak
kendu eta hustu], / eta herritar guztiei / dei egintzien \.

- [etortzeko keinua] E! / ZA-TOZ-TE! / // ZA-TOZ-TE DE-NOK! / // GA-RI-A
LOR-TU DUT \! GA-RI-A LOR-TU DUT! \. //

Herritar guztiak herriko plazan / bildu ziren \, eta / OSO POZIK / jarri ziren \.
Bai<ñ>a agure zahar batek hala / esantzuen \. //

- Orai<ñ> badugu garia, bai<ñ>a / EZ-TA-KI-GU NO-IZ E-REI<Ñ> \. //

[burua behera eta ezetz]

- [barre eta nire burua seinalatu] Nik bai \, /
BASA<Y>AUN_BATI / _ENTZUN_diot / // - esantzuen Marti<ñ> Txikik \. // - "Hostoa

erortzean / garia erei <ñ> ”, esan du. // U-DAZ-KE-NE-AN erortzen dira
 hostoak; beraz, U-DAZ-KE-NE-AN erei <ñ> behar da garia. //

Halaxe / lortu zuen Marti <ñ> Txikik garia. // Gero, / haren herrikoek garia
 erei <ñ> eta / uzta jaso zutenean, / ogia egintzuten. // Eta guk ere / [nire burua
 seinalatu] MAR-TI <Ñ> TXI-KI-RI ES-KER / [mihiarekin gozo dagoela] // jaten
 ditugu / ogitarteko goxoak. //

MARTIN TXIKI ETA BASAJAUNAK (BIZKAIERAZ)

Munduen asko lez, \ arto-koskolez, / O-RAI<Ñ> DA-LA UR-TE PAR-TI-DE-Á, // [eskua astindu] Marti<ñ> Txiki izeneko MUTI<LL> ZUHUR-ZUHUR BAT / bizi ei zan / Aralar ingeruko uri batén. // \

Marti<ñ> Txikik / EZ ZEUEN I<Ñ>OZ / OGIRIK <Y>AN \ [eskuarekin ezetz]; // ez zeuen i-<ñ>oz / bokadi<ll>orik probau [buruarekin ezetz] / eta ez e-ki-en / zelango gozoa / dan [ogia saltsatan busti eta jan] ogie saltsatan bustite <y>ateá \. //

Izen be, // sasoi haretan / GIZAKUMEAK / EZ EUKAN GARIRIK \ / eta, <y>akine da \, // garirik barik / E-ZIN DA-NA O-GI-RIK EI<Ñ>. \ //

Munduen / BASÁ<Y>AUNÁK BAI<Ñ>O EZaben <y>aten ogirik \. // HAREEXEK BAI GIZONTZARRAK! \ // Basá<y>aunák / ERRALDOI [gora begiratu] <Y>AKITUN BATZUK / ziran \. // Aralarreko mendietan bizi ziran \, // eta hareexek bai, \ / [buruarekin baietz] hareek euki baeukean / garié \, / bai<ñ>a \ / GI-ZA-KU-MEI / [buruarekin ezetz] EZ ZO-TSI-EN E-MON GU-RA izaten. //

Behin, // Marti<ñ> Txiki etxeko atarién / <y>arri / [aulkia kolpatu] eta PENTSETAN hasi zan \ [atzamarra burura] :

– BASÁ<Y>AUNÉK GARIE EUKI / BADEUKIE \ //, eta OGIE be <y>an / <j>aten dabé \, bai<ñ>a geuk ez \. // Hori // EZ-TA-GO ON-DÓ / [ukabilarekin belauna jo]. //

Eta PENTSETAN segidu zeuen \. [atzamarra burura] //

– Geuk_bere_garie_bagendu, / _ogie_ / <y>ango_geunke \ / eta, orduen, / BA-SÁ-<Y>AUN-ÁK MO-DU-KO HAN-DI-HAN-DI-EK E-TA <Y>A-KI-TU-

NEK ↗ izango gi<ñ>ake \. // Zelan ↗ ei<ñ> hori lortuteko bai<ñ>a ↗ ? / Ez-ta-kit ba ↗ ... //
Um! / GARIE ↗ OSTU [lapurtzeko keinua] behar dotsiet basá<y>aunei! ↗ /- esan
zeuen \. //

ZE-LAN ↗ kendu \, bai<ñ>a ↗, / garie basa<y>aunei? \ / Esan ↗ erraza da
esatea \, /, eitea ez bai<ñ>a \. // Marti<ñ> Txiki ↗ ernegetan egoan \. / Halanda be \ /
SA-NO ZU-HU-RRE ↗ zan \, / eta A-TO-AN ↗ ASMAU ZEUEEN MODUE \. //

- [barre] Iapa-iapa-iuuu! // ITZELEZKO BURUTAZI<Ñ>OA ↗ [ukabila
astindu] euki dot! ↗ // - esan zeuen \. //

Etxera sartu \ eta / ari<ñ> baten AITTEN ABARKAK ↗ <y>antzi zeuen, \ //
[abarkak lotu] A-BAR-KA NA-SAI-NA-SAI-EK ↗ // [hankak mugitu]. Plazea
pasau ↗ / eta etxeen artetik astiro-astiro ↗ / uritik asau <y>oan zan \. //

[ibiltzeko keinua] Abarkak <y>antzite ↗, Aralar ganera ↗ igo zan basá<y>aunák
topetan \. / Hareek bizi ziran lurretara ↗ HELDU ZANEAN \, / BA-SA-<Y>AUN
MOTZ BAT ↗ ikusi zeuen garie batuten. \ / GARI PI-<LL>O HAN-DI-HAN-DI
BAT ↗ [eskuarekin mendia egin] einde eukan \, eta / KANTARI ↗ ari zan: \ //

- [garie botaten] “Ja jai, ja jai! Ja jai, ja jai! <Y>aki<ñ> ezker hartuko leuke.
<Y>aki<ñ> ezker hartuko leuke. Orrie urtenkeran artoa ereiten. Orrie jeusikeran garie
ereiten. Ta San Lorentzotan arbie ereiten. Ta San Lorentzotan arbie ereiten.”

MARTI<Ñ> TXIKIK ↗ ederto entzun zeuzen [atzamarra belarrira] berba
hareexek \, / eta, orain, ↗ // BAEKIEN ↗ / GARIE NOZ EREIN<Ñ> \. //

- [burua behera] O-ri-e gal-du-ke-ran ↗ / ga-ri-e e-rei<ñ> \ // - esan zeuen
isilke-misilke \. //

Bai<ñ>a basa<y>aun motzak \ MARTI<Ñ> TXIKI ↗ IKUSI zeuenean ↗,
MOTXORTUTE ↗ [muturra] esan zotson \. //

– [burua behera eta haserre aurpegia]

ZERTAN↗ _ZABILZ_HORTXE_MARMARREAN?↘/ ZER↗ E-GI-TEN DO-ZU
ZUK HE-MEN?↘//

Marti<ñ> Txikiri orduan↗,/ pentsauta eukon TRANPEA EGITEKO GARAIE
ZALA↗ eretxi zotzon↘.// Basá<y>auná↗ agurtu zeuen↘ [gora begiratu eta agurtu]:

– [gora begira] Ni/ Martintxu↗ naz↘ eta pen-tse-tan↗ ibi<ll>i naz↗/ ZU
HANDIE izen↗/ bazarala↗, BAI<Ñ>A↗/ EZ NEU BESTEKO ZUHURRÉ↘// - esan
zotson↗ gangarra altxauz↗//.

– [behera begira eta haserre aurpegia] ZER DI<Ñ>OZU ZEUK↘/
KAKANARRA HORREEK↘?// - erantzun zotson basá<y>aunák ERNEGETA.↘//

– [gora begira] Baaa/, ni↗/ zeuk bai<ñ>o SAL-TO HAN-DI-A-GO-A↗ E-GI-
TE-KO KA-PAZ nazela.↘//

– KAR, KAR, KAR!/ [albora begiratu] ENTZUN DOZUE HORI?↗// - esan
zotsien poperreka↗/ basa<y>aun motzak beraren lagunei.↘//

Marti<ñ> Txikik↗/, gari pi<ll>oa sei<ñ>alauz↗/, esan zotson↘//:

– Zeuk barre ei<ñ>↘/, bai<ñ>a/ [okotza gora eta behera jarraian] EZETZ
salto bategaz↗/ GARI PI<LL>O HORREN [gari piloa seinlatu] GANETIK↗
pasau.↘//

– [behera begiratu eta sorbaldak atzera] Neuk bai↗/, bai<ñ>a/ ZEUK EZ↗!-
erantzun zotson↘ HARRO-HARRO↗/ [sorbaldak atzera] BASA<Y>AUN
motzak.↘//

– [gora begiratu] Horren seguru bazagoz↗/, EI<Ñ> DEIGUN
SAIAKEREA↘// - esan zotson Marti<ñ> Txikik↘.//

Basa<y>aun_motzak/_karraderan_<y>oan eta↗, IUP!\, // SAL-TO HAN-DI
 BAT ei<ñ> zeuen gari pi<ll>oaran ganetik\, // [korrika, lotu, eskuarekin saltoa
 irudikatu] Eta_haren_ostean_bigarren_batek_abiadea_hartu↗_eta/ gari pi<ll>oaren
 ganetik salto ei<ñ> zeuen/ eta holan// astiro-astiro/ danek salto ei<ñ> zaben. [korrika,
 lotu, eskuarekin saltoa irudikatu behin eta berriz]

- [behera begiratu eta irribarre] Ikusi al dozu↗, TXI-KI-TXU HO-RRE-
 EK?↗/- esan zotsien Marti<ñ> Txikiri\, -. Orai<ñ> ZEURE TXANDEA↗ da\, //

[korrika]Marti<ñ>_Txikik_be↗_beran_abarka_handiekaz_abiadeá_hartu_zeue
 n↗_eta\ [lotu eta eskuarekin saltoa irudikatu baina goian utzi] // salto ei<ñ>
 zeuen\, / Bai<ñ>a ganetik salto ei<ñ> beharrean↗, // [eskua behera azkar]
 PLASTA!/, GA-RI PI-<LL>O-A-REN ER-DI-ER-DI-EN↗ <Y>AU-SI ZAN BE-RE
 A-BAR-KA NA-SAI HA-RE-E-KAZ\, Hantxe egoan↗ / [eskua bururura eta burua
 albo batetik bestera mugitu] ar-du-ra-tu-te↗, lo-tsau-tu-te\, [umeak begiratu] Zer↗
 pasau zan, ba\?//

Gari pi<ll>ora↗ <y>ausi zanean↗, GARI GARAU BATZUK↗ SARTU
 ZAKOZEN BERE ABARKA BARRURÉ\, [hankak mugitu] // Gari pi<ll>oaren
 ganetik bajau↗, basá<y>aunák agurtú↗ / eta euren lurretatik↗ <y>oan zan apurke-
 apurke\, // Marti<ñ> Txikik/ hai<ñ> SAL-TO TXI-KI-E↗ egi<ñ> zeuela ikusite↗,
 BASÁ<Y>AUNÉK↗ BARRE ei<ñ> zotsien burleka\, // hortxe itzi zeuzen\ // “KAR,
 KAR, KAR!” batzuk/ [albo batera] eta “KOR, KOR, KOR!”↗ [beste albora] ei<ñ>ez
 beste batzuk\, //

MARTI<Ñ> TXIKI ISI<LL>-ISI<LL>IK↗ <y>oan zan handik lotsau [burua
 behera eta ibili] plantak egi<ñ>ez\, // [umeak begiratu] Zer↗ e-i<ñ> ze-uen Mar-tin-
 txuk↗? Ikusi dozue\? / Ba ikusi\, // [atzamarra begira] Apurtxu bat ASAUTXUAU↗

[eskua astindu] egoanean↗/ halan esan zotsien↘ BARRABAS AURPEGIE↗
ipínite↘://

– [irribarre, ahoa eta begiak albo batera] ZUOK BARRE EI<Ñ>↘/,
BAI<Ñ>A/ [eskua ahora ozen egiteko] NEUK↗ GA-RI GA-RAU-EK↗ DE-KO-DAZ
NEU-RE A-BAR-KA-TAN↘. ORAI<Ñ> GARIE EREI<Ñ>↗/ ETA// O-GI-E↗ I-ZEN-
GO DO-GU↘. ETA ZUOK LEZ HAN-DI-EK↗/ E-TA <Y>A-KI-TU-NEK↗ IZENGO
GARA!↘//

BASÁ<Y>AUNÁK↗/, SE-GI-DU-EN↗ KON-TU-RAU ziran Marti<ñ>
Txikik↗ GUZURRE↗ ESAN ZOTSIELA↘,/ GARIE↗ OSTU ZOTSIELA↗.//
[lapurreta keinua eskuarekin] Eta basa<y>aun danak
HAREN_ATZETIK↗_<y>oan_ziran_KARRADERAN↗_AURBEHERÁ↘.//
[eskuarekin behera]
Martintxuk_hantxe↗/_asauago↗,_beherago↗,_KARRADERÁN_<Y>ARRAITU_ZEU
EN↗/[korrika], bere_zapata_nasaiekaz_ahal_zeuen_moduen↘.

– [haserre aurpegia] E,↗/ LAPURRE!↗// MARTI<Ñ> TXIKIK GARIE
OSTU DEUSKU↗! HARRAPAU DEIGUN↗!/- esan zaben↘.

Marti<ñ>_Txikik_baekien_basora_heldukeran↗_SALBU_egongo_zala↘.
Momentu_batean↗_entzun_zeuzen↗_basa<y>aunak_hurbildutan↘_eta/ [albo batera
begiratu] ZAS!// Ikusi_be↗,/ ikusi_zeuen_gauze_bat↗_beran_ondotik_pasetan↘./
[umeak begiratu] AIZ-KO-RA BAT↗ zan↘.//
Basa<y>aun_batek↗_bota_zotson↘,/_baina/_Marti<ñ>_Txiki↗_makurtu_ei<ñ>_zan
↗/_eta_aizkorea_arbola_baten↗_sartu_zan↘./ KLANK!// Arrapaladan↗ [korrika]
_segidu_zeuen_Martintxuk/,_basá<y>aunák_hurbilduten_ziran_arteant/ eta azkenean,/ BRASTA! [makurtu]

Marti<ñ>_Txiki GAZ-TAI-<Ñ>ON-DO BA-TEN BA-RRU-EN↗ OS-TEN-DU
 zan↘./ SALBU↗ zan bertan↘, gaztai<ñ>ondoan↗ [ingurura begiratu].
 Basa<y>aunek↗ EZI<Ñ> ZABEN TOPAU↘./ Eta topeteaz abrozidute↗/, ernegeta↘
 eta marmerike↗/, handik ospa ei<ñ> zabenean↗/ MARTI<Ñ> TXIKI
 URIRE↗_bajau_zan/_ARRAPALADA_BATÉN↘.//

Urire heldukeran↗/ Martintxu↗ pasau zakona kontetan hasi zan↘.// Aberketatik
 GA-RI GA-RAU-EK↗ A-TA-RA zeuzen↘,// [abarkak kendu eta hustu] eta uritar
 dan-denei↗ deitu zotsien↘.//

- [etortzeko keinua] E! ER-DU-ZE↗!/ ER-DU-ZE DA-NOK↗!// GA-RI-E↗
 LOR-TU DOT↘!/ GA-RI-E↗ LOR-TU DOT↘!/ GA-RI-É↗!//

Uritar guztiek uriko plazan↗ batu ziran↘, eta/ SANO POZIK↗ ipi<ñ>i ziran↘.
 Halanda be↗/, agure zahar batek/ halan↗ esan zeuen↘://

- Orai<ñ> badogu garié↗/, bai<ñ>a/ EZ-TA-KI-GU NOZ E-REI<Ñ>↘.//
 [burua beherantz eta ezetz]

Uritarrek↗ eztakie↘,// bai<ñ>a Martintxuk↗...// [buruarekin baietz]

- [barre] Neuk bai↘/, [neure burua seinalatu]
 BASA<Y>AUN_BATERI↗_ENTZUN_dotset↗- esan zeuen Marti<ñ> Txikik↘//-. “Ja
 jai, ja jai! Ja jai, ja jai! <Y>aki<ñ> ezker hartuko leuke. <Y>aki<ñ> ezker hartuko
 leuke. Orrie urtenkeran artoa ereiten. Orrie jeusikeran garie ereiten. Ta San Lorentzotan
 arbie ereiten. Ta San Lorentzotan arbie ereiten”- kanteu dau↘//.- UDAGOIENEAN↗
 <y>austen dira orriek↘; orduen,↗/ U-DA-GOI-E-NE-AN↗ erei<ñ> behar da garié↘.//

Halantxe↗/ lortu zeuen Marti<ñ> Txikik garie↘.// Gero,↗/ haren urikoek garie
 erei<ñ>↗ eta/ uztea batu zabenean↗/, ogie ei<ñ> zaben↘.// Eta geupe↗/ [nire burua

seinalatu] GRA-ZI-EK MAR-TI<Ñ> TXI-KI-RI↗ [mihiarekin gozo dagoela]

<y>aten doguz gaur/ bokadi<ll>o goxoak\//.

8. ERANSKINA: IRAKURKETAN ERABILITAKO KEINUA

ESKUA ASTINTZEN

ESKUAREKIN EZETZ

BURUAREKIN EZETZ

OGIA SALTSATAN BUSTI ETA JAN

GORA BEGIRATU

BURUAREKIN BAIETZ

ATZAMARRA BURURA

UKABILAREKIN BELAUNA JO

LAPURTZEKO KEINUA

BARRE

UKABILA ASTINDU

ABARKAK LOTU

HANKAK MUGITU

IBILTZEKO KEINUA

ESKUAREKIN MENDIA EGIN

GARIA BOTATZEN

BURUA BEHERA

BURUA BEHERA ETA HASERRE AURPEGIA

GORA BEGIRATU ETA AGURTU

GORA BEGIRA

ALBORA BEGIRATU

OKOTZA GORA ETA BEHERA JARRAIAN

GARI PILOA SEINALATU

BEHERA BEGIRA ETA SORBALDAK ATZERA

KORRIKA, LOTU, ESKUAREKIN SALTOA IRUDIKATU

KORRIKA

LOTU ETA ESKUAREKIN SALTOA IRUDIKATU BAINA GOIAN UTZI

ESKUA BEHERA AZKAR

ESKUA BURURA ETA BURUA ALBO BATETIK BESTERA MUGITU

BURUA BEHERA ETA IBILI

ATZAMARRA BEGIRA

ESKUA ASTINDU

IRRIBARRE, AHOA ETA BEGIAK ALBO BATERA

ESKUA AHORA OZEN EGITEKO

MAKURTU

INGURURA BEGIRATU

ABARKAK KENDU ETA HUSTU

ETORTZEKO KEINUA

BURUA BEHERANTZ ETA EZETZ

MIHIAREKIN GOZO DAGOELA

9. ERANSKINA: MARTIN TXIKI GARI PILOAREN BESTE ALDERA SALTO EGITEN

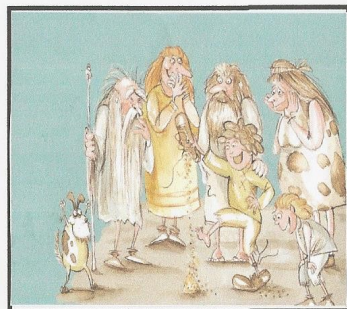
11. ERANSKINA: HIPOTESIAK EGITEKO FITXA OSATUAK

IZENA: MALEN
ANA-HIZKUNTZA EUSKALDIA

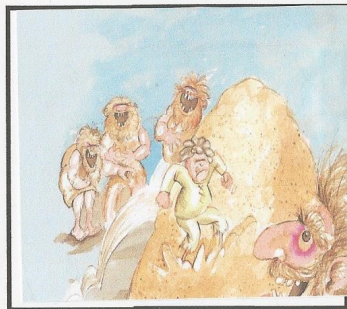
1

2

3

4

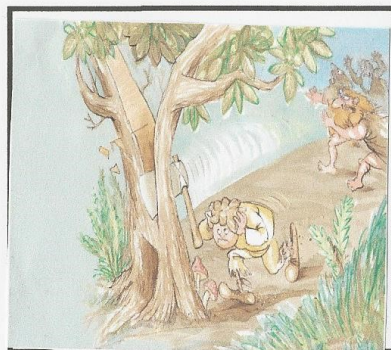

Haurrak emandako azalpena (Irakasleak betetzeko): Kontatzen hasteko laguntza eta gida asko behar izan diti. Oso berba gutxi erabili ditu. Indiak deskribatzen diti eta eratu istorio koherenteak sortzen. Bataiatan indietan ikusten duena zerendatzen du.

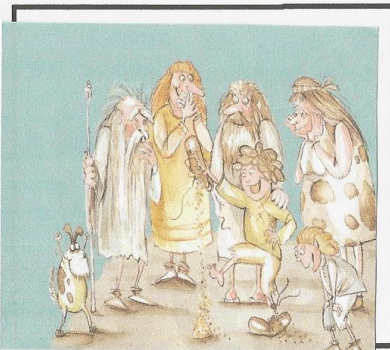
IZENA: PAULI

AMA-HIRKUNTA EUSKALDIA

1

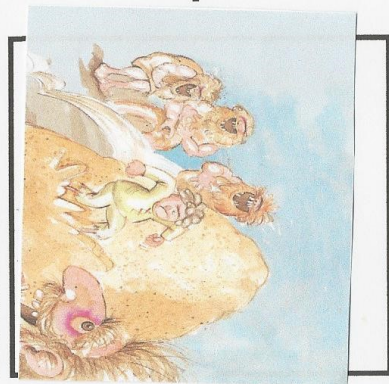
2

3

4

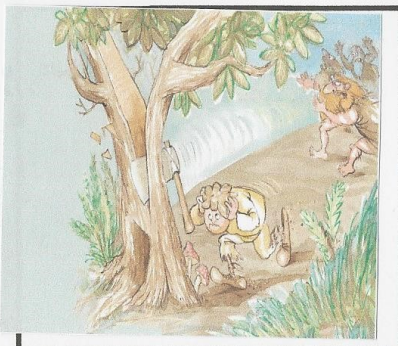
Haurrak emandako azalpena (Irakasleak betetzeko): Konturako indien jardura epiterakoa eta du jakin ostendu esaten, baina orain ostu eran du. Esaldi luzeak eta azeratsak sortu ditu, baina deskriptioa dia orokorren. Batakiera eta batua nahasten ditu adiken kasuan.

ETA

IZENA: _____

AMA-HIZKUNTA EUSKALDIA

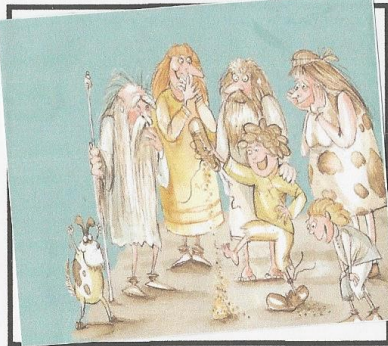
1

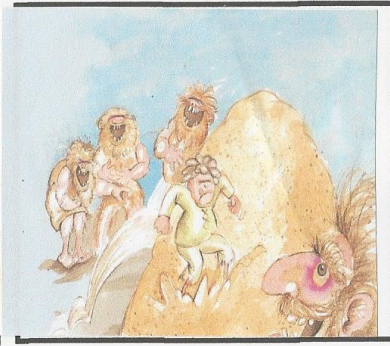
2

3

4

Haurrak emandako azalpena (Irakasleak betetzeko): Irudi bakoitzean gertatzen dena esaten du esaldi batean, istorio koherenterik sortu gabe. Ez du aditz askorik erabiltzen.

IZENA: IBAI
AMA-HIZKUNTZA BATUA.

1

2

3

4

--	--	--	--

Haurrak emandako azalpena (Irakasleak betetzeko): Ez du egin, ez dakielako dio. Irudi batak deskribatzen ditu, baina momentu honetan ez da gai istoriorik sortzeko.

IZENA: SARA

AMA-HIZKUNTZA EUSKARA BATUA

1

2

3

4

--	--	--	--

Haurrak emandako azalpena (Irakasleak betetzeko): *Ez du kontatu nahi izan.*

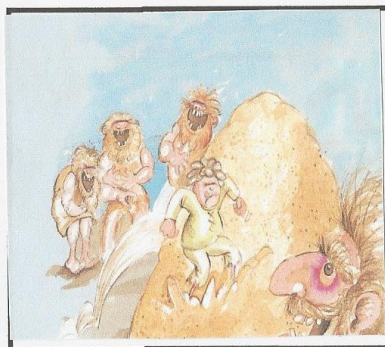

IZENA: A N E A
AMA-HIZKUNTZA EUSKARA BATUA.

1

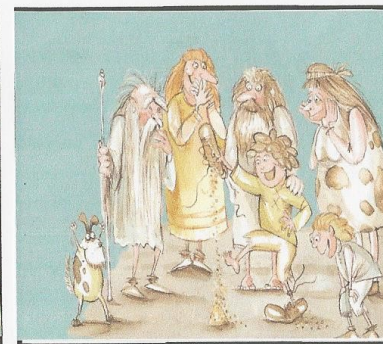
2

3

4

Haurrak emandako azalpena (Irakasleak betetzeko): Mailegiak erabiltzen ditu. Adib.: atatu.
Indien ordena asmatzen du, baina oso eraldi sinpleak sortzen ditu eta kutsa gutxi epiten du. Ez du ondorioztatzen garai lapurtu duenik eta horregatik doxela barajauak bere atzetik. Azkenean, amaitzen lagundu behar izan zais.

IZENA: IZAROI
AMA-HIZKUNTZA GAZTELANIA

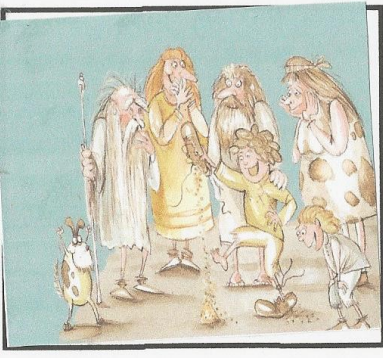
1

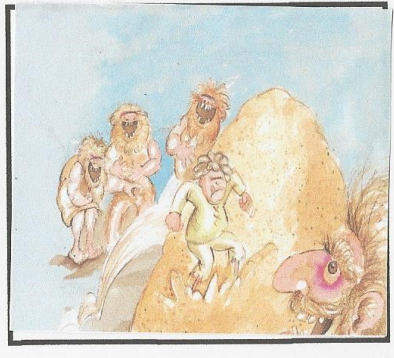
2

3

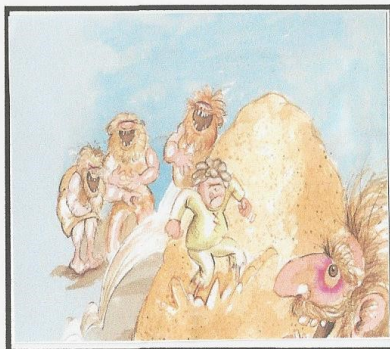
4

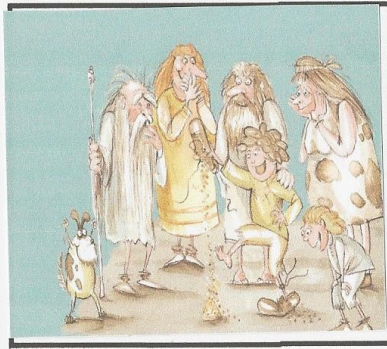
Haurrak emandako azalpena (Irakasleak betetzeko): Mailegiak erabiltzen ditu. Adib.: espadak, armak. Aditza gaztelaniaz esaten ditu askotan eta beste batzutan ez ditu esaten. Adib.: agacha.
Deskribapenak egiten ditu, baina ez du istorio koherenterik sortzen, nahiz eta esandakoa ulergarria izan.
Egin ahala konturatu da kasu batzutan inulien ordena aldatu behar dela.

IZENA: DEL
ATA-HIZKUNTRA GAZTELANIA

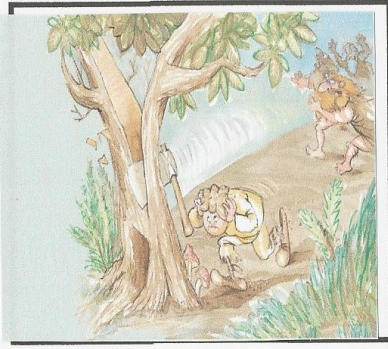
1

2

3

4

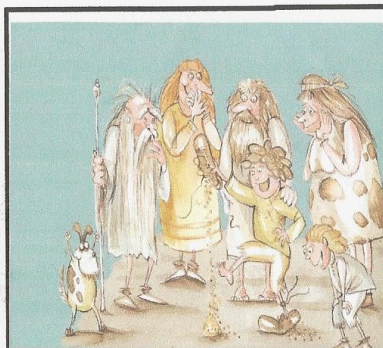
Haurrak emandako azalpena (Irakasleak betetzeko): Hategi falta keimekin oratzen du. Mailegarek erabiltzen ditu.
Adib.: azakar, melaak, kardoneak.
Bere istorioak koherentzia handiagoa du, baina duen hizkuntza- eta komunikazio-gaitasunak mugatu efiten du bere diskurtsoa.

IZENA: bylanb
AMA- HIZKUNTZA GAZTELANIA

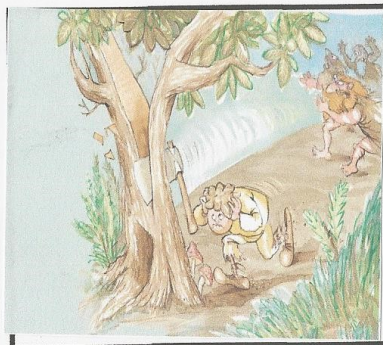
1

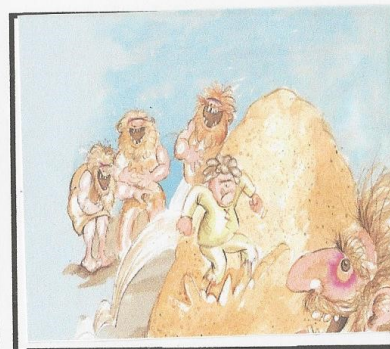
2

3

4

Haurrak emandako azalpena (Irakasleak betetzeko): Ja dena gaztelanias esaten du eta zati txikiak (bater ere izenak) baino eta euskerat. Indi bakiatzean gertatzen dena azaltzen du, baina eta du loturak egiten indien artean diskurto koherentea sortzeko.

**12. ERANSKINA: HIZKUNTZA- ETA KOMUNIKAZIO-GAITASUNAREN AURREKO ETA ONDORENGO EBALUAZIOA
EGITEKO FITXA OSATUA**

Haurra	Ikasle 1	Ikasle 2	Ikasle 3	Ikasle 4	Ikasle 5	Ikasle 6	Ikasle 7	Ikasle 8	Ikasle 9
Ama-hizkuntza	Euskal.	Euskal.	Euskal.	Batua	Batua	Batua	Gazt.	Gazt.	Gazt.
AURRETIAZKO EBALUAZIOA									
Haurra gai da diskurtso ulergarria eraikitzeko laguntza semantikorik gabe eta elkarrizketan gutxieneko erantzuna emanda					Ez du kontatu nahi izan				Ia osorik gaztelaniaz
Haurrak euskara batua erabiltzen du bere diskurtsoan	X	X	X			X	X	X	
Haurrak euskalkia erabiltzen du bere diskurtsoan		X	X	Hitzen bat					
Haurrak estrategia moduan maileguak erabiltzen ditu bere diskurtsoa eraikitzeko						X	X	X	
OSTEKO EBALUAZIOA									
Taldea	A				B		C		
	Ikasle 6	Ikasle 3	Ikasle 9	Ikasle 2	Ikasle 1	Ikasle 5	Ikasle 7	Ikasle 8	Ikasle 4
Haurra gai da diskurtso ulergarria eraikitzeko laguntza semantikorik gabe eta elkarrizketan gutxieneko erantzuna emanda						X			X
Haurrak euskara batua erabiltzen du bere diskurtsoan	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Haurrak euskalkia erabiltzen du bere diskurtsoan				X	X	X	X		
Haurrak estrategia moduan maileguak erabiltzen ditu bere diskurtsoa eraikitzeko			X				X	X	X

